

РЕШЕНИЕ

№ 2184

гр. София, 09.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-В СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Анелия Маркова

Членове: Пепа Маринова-Тонева
Ирина Стоева

при участието на секретаря Юлиана Ив. Шулева
като разгледа докладваното от Пепа Маринова-Тонева Въззивно гражданско дело № 20211100511310 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 20145230 от 24.06.2021 г. по гр.д. № 65031/2020 г. Софийски районен съд, 43 състав отхвърлил предявените от М.НА В.Р. срещу Н. К. Л., ЕГН *****, искове с правно основание чл. 59 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от общо 102.88 лева, представляваща неправомерно получена от ответника сума за периода от 01.01.2016 г. до 30.12.2017 г. вкл. като възнаграждение за изготвени експертизи по дела на Районен съд – Сандански, Окръжен съд – Благоевград и Софийски градски съд, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба в съда на 23.12.2020 г. до окончателното изплащане, както и сумата 29.44 лева, представляваща обезщетение за забава върху главницата за периода от 28.02.2018 г. до 23.12.2020 г. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК ищецът е осъден да заплати на ответника сумата 300 лева – разноси по делото.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от ищеца М.НА В.Р., който го обжалва изцяло с оплаквания за неправилност – неправилно приложение на материалния закон и необоснованост. Районният съд от една

страна приел за безспорно, че ответницата е получила претендираната от МВР сума без правно основание, но въпреки това отхвърлил исквете. В решението имало вътрешно противоречие и превратно тълкуване на доказателствата, приети по делото. Неправилно СРС не отчетел и не приел, че за труда на ответницата НИК на МВР вече бил заплатил, тъй като бил специализиран институт на МВР за извършване на експертно-криминалистична дейност, научни изследвания в областта на криминалистиката и криминологията и организационно-методическа дейност. Съгласно чл. 100 от Правилника за устройството и дейността на министерството на вътрешните работи (в редакция, относима към процесния период) НИКК изготвял експертизи по реда на НПК, експертни справки за нуждите на оперативно-издирвателната дейност и международното оперативно полицейско сътрудничество, участвал в действия по разкриване и разследване на престъпления и др. Съгласно чл. 5, т. 1 от Правилника за устройството и дейността на Научноизследователския институт по криминалистика и криминология от 2014 г. (в сила от 03.10.2014 г., обн. ДВ бр. 82 от 03.10.2014г., отм. ДВ бр. 7 от 26.01.2021 г.), основните дейности на НИКК били извършване на криминалистични изследвания в областта на дактилоскопията, трасологията, балистиката, изследването на документи, фотографията, видеоанализа, фоноскопията, компютърните технологии, изследването на електронни и комуникационни устройства, лицевата идентификация, одорологията, химията, физиката, биологията и другите естествени науки, а съгласно чл. 20 от Правилника, служителите с експертно-криминалистични функции участвали като вещи лица и специалисти - технически помощници по смисъла на НПК, ГПК и АПК. Във връзка с изготвени експертизи тези лица системно бивали призовавани в съдебни заседания в качеството им на вещи лица. Видно от длъжностните характеристики на заеманите от ответницата длъжности, едно от преките й задължения по служебното правоотношение било при необходимост да участва като вещо лице в огледи на местопроешествия или други процесуални действия при строго съблюдаване изискванията на НПК. В жалбата се възпроизвежда съдържанието на исквата молба, като се твърди, че при явяването си пред съд като вещи лица служителите на НИК не ползвали отпуск по чл. 62, ал. 1, т. 4 ЗДСл или по чл. 157, ал. 1, т. 4 КТ, а се

явявали в съдебните заседания в рамките на установеното работно време. Явяването пред съд при призоваване за разпит/защита на експертиза било свързано с изпълнението на конкретно служебно задължение и по повод неговото изпълнение, т.е. включвало се в понятието „труд“ по смисъла на чл. 60, ал. 3 ЗМВР, съгласно която норма когато за извършването на експертиза е определен служител на МВР, ведомствата и органите, назначили експертизата, заплащат на МВР направените разходи за труд и консумативи и режимните разноси. Нормата на чл. 60, ал. 3 ЗМВР съответствала на разпоредбата на чл. 22, ал. 1 от Наредба № 2/2015 г. (в редакцията ѝ към исковия период), съгласно която, когато за извършване на експертиза е определено вещо лице – служител на МВР, органите, назначили експертизата, заплащали на министерството направените разходи за труд, консумативи и режимни разноси. В процесния период ответницата, в качеството си на служител на МВР, била назначавана за вещо лице по наказателни дела, разглеждани пред посочените в исковата молба съдилища, изготвяла заключения и се явявала за изслушване, за което ѝ били плащани възнаграждения в общ размер 102.28 лева. Тази сума била получена от ответницата неправомерно и с нея същата се обогатила без основание за сметка на ищеца, съответно с тази сума МВР обедняло, тъй като не постъпила по бюджета на ведомството. Моли съда да отмени атакуваното решение и вместо това постанови друго, с което да уважи предявените искове. Претендира разноси и юрисконсултско възнаграждение за двете инстанции, като за тези във въззивното производство представя списък по чл. 80 ГПК.

Въззиваемата страна Н. К. Л. с отговор по реда на чл. 263, ал. 1 ГПК оспорва въззивната жалба и моли съда да потвърди обжалваното решение като правилно. Претендира разноси за въззивното производство съгласно списък по чл. 80 ГПК.

Въззивната жалба е процесуално допустима като подадена от надлежна страна, в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и срещу подлежащ на обжалване съдебен акт.

Съгласно чл. 269 ГПК, въззивният съд проверява правилността на първоинстанционното решение само в рамките на релевираните оплаквания, а служебно следва да ограничи проверката си само за валидност, допустимост на решението в обжалваната част и спазване на императивните норми на

материалния закон (т. 1 на Тълкувателно решение № 1/09.12.2013 г. по тълк.д. № 1/2013 г., ОСГТК на ВКС).

Обжалваното решение е валидно и допустимо. Настоящият състав намира, че при постановяването му не са нарушени императивни материалноправни норми, то е правилно и следва да бъде потвърдено, като въззивният съд препраща към мотивите на първоинстанционния съд съгласно процесуалната възможност за това, изрично установена с разпоредбата на чл. 272 ГПК, а предвид разпоредбите на чл. 269, изр. 2 и чл. 272 ГПК намира жалбата за неоснователна и по следните съображения:

С исковата молба, уточнена с молба от 14.01.2021 г., съдът е сезиран с обективно кумулативно съединени осъдителни искове – с правно основание чл. 59 ЗЗД за сумата от общо 102.88 лева, за която се твърди да е неправомерно получена от ответницата в периода 01.01.2016 г. - 30.12.2017 г. като възнаграждения за изготвени експертизи по дела на Районен съд – Сандански, Окръжен съд – Благоевград и Софийски градски съд, и с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата 29.44 лева, представляваща обезщетение за забава в плащането на главницата за периода 28.02.2018 г. - 23.12.2020 г. включително. Претендирана е и законната лихва върху главницата от датата на подаване на исковата молба в съда на 23.12.2020 г. до окончателното изплащане.

Съгласно чл. 59, ал. 1 ЗЗД всеки, който се е обогатил без основание за сметка на другото, дължи да му върне онова, с което се е обогатил, до размера на обедняването. Съгласно ал. 2 на чл. 59, това право възниква, когато няма друг иск, с който обеднелият може да се защити. Предпоставките на иска за неоснователно обогатяване, които следва да са налице кумулативно, са: обедняване на ищеца; обогатяване на ответника - под формата на реално увеличение на имуществото му или под формата на спестяване на разходи, които нормално би направил; липса на правно основание за имотното разместване.

Не е било спорно и по делото се установява, че през процесния период ответницата е била в служебно правоотношение с ищеца, както и че е получила сумата от общо 102.88 лв. като вещо лице по дела в посочените в исковата молба съдилища. Същото се установява и от приетите справки за изплатени суми от СГС, ОС – Благоевград и РС – Сандански.

Спорен между страните е въпросът дали ли е било основание за получаване от ответницата на сумата от 102.88 лв., представляваща възнаграждения за явяването ѝ в съдебни заседания за изслушване на изготвени съдебни експертизи, или тази сума се е дължала на ищеца.

Съгласно чл. 20, ал. 1 от Наредба № 2/29.06.2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица в относимата ѝ редакция преди изменението с ДВ бр. 82/05.10.2018 г., на вещото лице, включително и когато е служител на МВР, се заплащат разходите за пътни, дневни и квартирни, необходими за изготвяне на възложената експертиза, от органа, назначил експертизата, съгласно размерите, предвидени в Наредбата за командировките в страната; Съгласно ал. 2 на чл. 20, такива се заплащат за всяко явяване на вещото лице пред органа, назначил експертизата, или пред органа, който го е призовал.

Според чл. 21, ал. 1 от Наредбата в относимата ѝ редакция, при явяване на вещо лице и отлагане на делото по независещи от него причини, на същото освен разходите се заплаща и възнаграждение в размер не по-малко от 20 лв.; Според ал. 2, при явяване на вещото лице пред съда за изслушване по изготвена в досъдебната фаза на наказателния процес експертиза освен посочените в чл. 20, ал. 2 разноси се заплаща възнаграждение не по-малко от 20 лв.

Нормата на чл. 22 от Наредбата в относимата към процесния период редакция предвижда, че когато за извършването на експертиза е определено вещо лице, което е служител на МВР, органите, назначили експертизата, заплащат на министерството направените разходи за труд, консумативи и режимните разноси.

Пред настоящата инстанция не е спорно, че ищецът е получил дължимите съгласно сметки (по образец - чл. 23, ал. 3 от Наредбата) разходи за извършване на експертизите - за труд, консумативи и режимни разноси, визирани от чл. 22 от Наредбата. Получените от ответницата суми са ѝ били изплатени на основание чл. 21, ал. 2 от Наредбата. По силата на тази норма на ответницата, независимо че е била служител на МВР, се е следвало определеното ѝ в качеството на вещо лице по наказателно дело възнаграждение за явяване и изслушване в открито съдебно заседание, което

е отделно и различно от разходите за труд за извършване на експертиза по чл. 22 от Наредбата. Поради това въззивният съд намира, че към процесния период, в който на ответницата са определяни възнагражденията за явяване в съда за изслушване на заключенията, е било налице законово основание да ги получи. Едва с допълнението на Наредбата с ДВ бр. 82/05.10.2018 г., с което е създадена нова ал. 2 на чл. 22 е предвидено, че определените възнаграждения по чл. 21, ал. 1 и ал. 2 в случаите, когато вещото лице е служител на МВР, се заплащат на Министерството, но тази разпоредба няма обратно действие, поради което е неприложима към настоящия спор.

След като е било налице законово основание за получаване на исковата сума от ответницата, същата не се е обогатила, а ответникът не е обеднял със същата сума. Предявеният иск с правно основание чл. 59 ЗЗД е неоснователен и подлежи на отхвърляне, съответно на отхвърляне подлежи и акцесорният иск по чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Предвид съвпадението на крайните изводи на двете инстанции, атакуваното решение следва да бъде потвърдено.

При този изход и изричната претенция, разноски за настоящата инстанция се следват на въззиваемата. Доказано направените такива са в размер на 150 лв. – адвокатско възнаграждение, което е заплатено в брой съгласно удостовереното в представения договор за правна защита и съдействие.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20145230 от 24.06.2021 г., постановено по гр.д. № 65031/2020 г. на Софийски районен съд, 43 състав.

ОСЪЖДА М.НА В.Р., гр. София ул. „*****, да заплати на Н. К. Л., ЕГН *****, гр. София, ул. „*****, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата **150.00 лв.** (сто и петдесет лева), представляваща разноски за въззивното производство.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване, съгласно чл. 280, ал. 3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____